

SoTe kuntayhtymä

TALOUSARVIO VUODELLE 2022

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT	4
2.1. TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA TAVOITTEET	4
2.1.1. VÄESTÖRAKENNE JA PALVELUTARPEET	4
2.2. KUNTAYHTYMÄN STRATEGISET TAVOITTEET	4
2.3. TAVOITTEET VUODEN 2022 TALOUSARVIOSSA.....	5
2.3.1. <i>LIKELAITOKSELLE ASETETTAVAT TAVOITTEET</i>	5
2.4. YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE	5
2.5. KUNTAYHTYMÄN TALOUS.....	6
2.5.1. <i>TULOSSUUNNITELMA</i>	6
2.5.1.1. <i>TOIMINTATUOTOT</i>	6
2.5.1.2. <i>TOIMINTAMENOT, RAHOITUSKULUT JA POISTOT</i>	6
2.5.1.3. <i>TILIKAUDEN TULOS</i>	7
2.5.2. <i>RAHOITUSSUUNNITELMA</i>	7
2.5.2.1. <i>KÄYTTÖOMAISUUSINVESTOINNIT</i>	7
2.5.2.2. <i>KASSAVIRTA</i>	7
2.5.3. <i>TALOUSARVION SITOVUUS</i>	7
2.6. KUNTAYHTYMÄN TALOUS 2022.....	8
2.6.1. <i>TULOS- JA RAHOITUSLASKELMAT 2022</i>	8
3 KÄYTTÖTALOUSOSA	8
3.1 Hallinto	8
3.2 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut	10
3.3 Arjen tuki.....	14
3.4 Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut.....	19
3.5 Erikoissairaanhoito	24
3.6 Perusturvaliikelaitos Saarikka.....	25
4 TULOS- JARAHOITUSLASKELMAT	26
5 INVESTOINTIOSA.....	27
LIITTEET	

KUNTAYHTYMÄJOHTAJAN KATSAUS

Olemme valmistelleet tätä vuoden 2022 talousarviota taas tuttuun tapaan kovien talouspaineiden alla. Palvelutarpeiden ennakoitaan mm. väestön ikääntymisestä johtuen edelleen kasvavan, mutta jäsenkuntien entisestään heikentynyt taloudellinen tilanne ei mahdollistaisi edes yleisen kustannustason nousun mukaisia kuntien maksuosuuksien korotuksia.

SoTen talouden ja toiminnan suunnittelua ja talousarvion valmistelua on kuntien talousahdingon lisäksi vaikeuttanut erityisesti koronaan liittyvät epävarmuustekijät sekä hyvinvointialueen valmistelussa huomioon otettavat seikat. Koronatilanne on Saarikan alueella ollut suhteellisen rauhallinen ja henkilöstö on myös hienosti selviytynyt testauksista, koronarokotuksista ja tartuntaketjujen jäljittamisestä. Rokotuskattavuus on myös SoTe kuntayhtymän alueella hyvä.

Tähän talousarvioon ei, kovista säästöpainesta huolimatta, sisälly merkittäviä järjestettäviin palveluihin, niiden myöntämisperusteisiin tai palveluiden saatavuuteen ja saavutettavuuteen liittyviä muutoksia.

Järjestämme palvelut jatkossakin asiakaslähtöisesti, mutta kuitenkin niin, että niillä vastataan toiveiden sijaan todennettuihin palvelutarpeisiin, palveluiden myöntämiskriteereiden mukaisesti. Palveluiden järjestämisessä huomioimme asiakkaiden tarpeiden lisäksi myös palveluiden järjestämisen kustannukset, valitsemalla asiakkaan tarpeisiin vastaavan, järjestämisen kannalta edullisimman palvelumuodon. Tämä voi vaikuttaa mm. kotiin vietävien palveluiden järjestämiseen. Palveluiden järjestämisessä pyrimme jatkossakin kiinnittämään erityisesti huomioita niihin asiakasryhmiin ja asiakkaisiin, joilla todetaan olevan suurimmat hoito- ja palveluvajeet ja joiden arvioidaan hyötyvän eniten SoTen järjestämistä palveluista.

Vastaanottoluontoisia palveluja tarjoamme ensi sijaisesti aina virtuaalisesti silloin, kun se asiakkaan ja potilaan tilanteen kannalta on mahdollista sekä hoidon ja palvelun näkökulmasta perusteltua. Samalla pyrimme tiivistämään fyysistä toimipaikkaverkostoa, purkamaan päällekkäisyyksiä ja tarjoamaan alueen asukkaille palveluja kuntarajattomasti tarkoituksenmukaisimmissa toimipaikoissa.

Kotiin vietävien palveluiden saatavuutta pyrimme turvaamaan jatkamalla palveluiden järjestämisen ja tuottamisen tapojen monipuolistamista sekä hyödyntämällä monipuolisesti teknologian tarjoamia mahdollisuuksia. Kaukana kuntakeskuksista asuvia kotihoidon palveluja tarvitsevia ikäihmisiä kannustamme entistä määrätietoisemmin hakeutumaan palveluiden ääreen kuntakeskuksiin. Samalla esitämme, että kunnat tarjoaisivat potentiaalisille palveluiden ääreen muuttaville houkuttelevia asumismahdollisuuksia. Tähän liittyen Sote kuntayhtymässä on elokuussa 2021 alkanut Ytyä-hanke (Yhteisöllisyyttä, turvaa ja kasvua keskustoihin), jonka tarkoituksena on luoda kuntakohtaisesti ikääntyneiden asumisen strategia.

Asumispalveluiden järjestämisessä pyrimme edelleen lisäämään tuettua ja tavallista palveluasumista ja muita tehostettua asumispalvelua kevyempiä hoivan ratkaisuja silloin, kun se on asiakastilanteiden ja SoTen kustannusten näkökulmasta perusteltua. Erityisryhmien osallisuutta edistäviä palveluja pyrimme turvaamaan kehittämällä monimuotoisia, seinättömiä palveluja sekä yhdistelemällä nykyistä toimintakeskusverkostoa.

SoTe kuntayhtymässä jatkamme edelleen mm. etäteknologian käyttöönottoa ja kehittämistä, jossa olemme maakunnassa edelläkävijöitä. Lisäksi jatkamme edelleen Terveystyörytymä-työkalun käyttöönottoa arjen toiminnoissa sekä olemme mukana maakunnallisessa Tulevaisuuden sote-keskus-hankkeessa. Vuoden 2022 aikana sekä keväällä 2023 keskitytään SoTe kuntayhtymän purkamistoimenpiteisiin.

Talousarvion toteuttaminen edellyttää talouden ja toiminnan jatkuvaa reaaliaikaista seuranta ja valmiutta nopeaan reagointiin sekä tarvittaviin toiminnallisiin muutoksiin ja sopeuttamistoimiin.

Kesäkuussa eduskunta hyväksyi viimein lait sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä ja hyvinvointialueista. Lait tulivat voimaan 1.7.2021 lukien ja näin sote-uudistuksen valmistelu pääsi kesälomista huolimatta taas vauhtiin. Keski-Suomessa väliaikainen valmistelutoimielin asetettiin 1.7.2021 ja siinä on jäseniä maakunnan eri organisaatioista. SoTe kuntayhtymän alueelta jäsenenä toimii Riitta Hallberg, joka vastaa myös HR-valmistelusta. Aikaa on vähän ja työtä paljon uuden hyvinvointialueen valmistelussa.

Riitta Hallberg, kuntayhtymänjohtaja

1 JOHDANTO

SoTe kuntayhtymä järjestää jäsenkuntiensa (Kannonkoski, Karstula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Saarijärvi) sosiaalihuollon ja perusterveydenhuollon sekä erikoissairaanhoidon palvelut. Palveluiden järjestäminen on perustunut kuntayhtymän yhteistyössä jäsenkuntiensa kanssa laatimaan seuraavan talousarviovuoden sekä kolme sitä seuraavaa vuotta käsittävään sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämissuunnitelmaan sekä jäsenkuntien vuosittain kuntayhtymälle palvelujen järjestämiseen osoittamiin taloudellisiin resursseihin.

Järjestämissuunnitelmassa ja talousarviossa päätetään koko alueen väestölle järjestettävistä palveluista. Palveluiden järjestämisessä voidaan kuitenkin huomioida alueelliset erityistarpeet ja kuntien kulloisetkin taloustilanteet. Näin ollen alueen väestölle järjestettävät palvelut voivat vaihdella asuinpaikasta riippuen.

Talousarviossa kustannusten jakaantuminen kunnittain on arvioitu yhtymävaltuuston 25.11.2021 päättämien kuntalaskutusperusteiden mukaisesti. Kuntien yhteenlaskettujen kustannusten arvioidaan tässä talousarviossa nousevan vuoden 2021 tarkistetun talousarvion tasosta yhteensä noin 1,2 miljoonalla eurolla (1,6%). Arvioidut kuntalaskutuksen muutokset vuoden 2021 talousarvioon verrattuna vaihtelevat kunnittain.

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaan kuntayhtymä voi tehdä ali- ja ylijäämää. Mahdollisesti syntyvä ali- tai ylijäämä tulee kattaa suunnitelmakaudella. Suunnitelmakausi on kolme vuotta siten, että talousarviovuosi on suunnitelman ensimmäinen vuosi. Kuntayhtymän toiminta siirtyy hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta, joten vuoden 2022 talousarvio on laadittu oletuksella, että vuodelta 2021 kertyvät yli- ja alijäämät tasataan vuoden 2021 tilinpäätöksen yhteydessä.

Talousarvio muodostuu viidestä eri tekijästä: yleisperustelut, käyttötalousosa, investointiosa, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma.

2 TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT

2.1. TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA TAVOITTEET

2.1.1. VÄESTÖRAKENNE JA PALVELUTARPEET

Kuntayhtymän alueen väestörakenne on muuttumassa merkittävästi. Sosiaali- ja terveyspalveluiden tarpeisiin vaikuttavat erityisesti ikääntyneiden määrän voimakas kasvu sekä väestön sairastuvuus. Koko kuntayhtymän väestö on sekä KELA:n että THL:n selvitysten mukaan sairaampaa kuin väestö keskimäärin Keski-Suomessa ja koko maassa. Erityisesti psyykkisiä sairauksia, astmaa, diabetesta, sydän- ja verisuonisairauksia sekä reumaa esiintyy runsaasti. Kuntayhtymän sisällä sairastavuudessa on suurtakin vaihtelua eri kuntien välillä. Ikärakenteen muutoksesta ja sairastavuudesta johtuen sosiaali- ja terveyspalvelujen tarpeen arvioidaan lisääntyvän väkiluvun vähenemisestä huolimatta. Alueen väestörakennetta ja väestörakenteen muutoksia sekä väestön palvelutarpeita ja niiden muuttumista arvioidaan tarkemmin yhtymävaltuuston vahvistamassa palveluiden järjestämissuunnitelmassa.

2.2. KUNTAYHTYMÄN STRATEGISET TAVOITTEET

Kuntayhtymän strategiset tavoitteet palveluiden järjestämiselle määritellään palveluiden järjestämissuunnitelmassa. Strategisten tavoitteiden avulla sopeudutaan toimintaympäristön muutoksiin ja tehdään valintoja tulevaisuuden vaihtoehtoista.

2.3. TAVOITTEET VUODEN 2022 TALOUSARVIOSSA

Tässä talousarviossa sitovuustasoinen määriteltävät talousarvion toiminnalliset tavoitteet ovat yhtymävaltuuston asettamia määrärahojen käyttötarkoitusta sekä palveluiden sisältöä ja laatua ohjaavia mitattavissa ja todennettavissa olevia tavoitteita.

2.3.1. LIIKELAITOKSELLE ASETETTAVAT TAVOITTEET

Kuntayhtymän liikelaitoksen talousarvio ja taloussuunnitelma on kuntayhtymän talousarvion ja -suunnitelman erillinen osa.

Kuntayhtymän talousarviossa asetetaan liikelaitoksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Yhtymävaltuuston tavoiteasettelu ohjaa liikelaitoksen johtokuntaa liikelaitoksen talousarvion ja -suunnitelman valmistelussa ja sisällössä. Yhtymävaltuuston tavoitteet voivat koskea liikelaitoksen asemaa, toiminnan laajuutta, hinnoitteluperiaatteita ja pääoman tuottovaatimuksia.

Liikelaitosta sitovia meno- ja tuloeriä kuntayhtymän talousarviossa ovat kuntalain mukaan korvaus kuntayhtymän sijoittamasta pääomasta, kuntayhtymän toiminta-avustus sekä kuntayhtymän pääomasijoitus liikelaitokseen ja liikelaitoksen palautus kuntayhtymälle.

Kuntayhtymän liikelaitokselle asetettavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet määritellään tarkemmin tämän talousarvion käyttötalousosassa.

Yhtymävaltuusto on aikaisempien talousarvioiden vahvistamisen yhteydessä päättänyt, ettei pääomasta peritä korkoa. Tähänkään talousarvioon ei sisälly liikelaitokseen sijoitetun pääoman korkovaatimusta. Tässä talousarviossa ei myöskään ole määräraharauksia kuntayhtymän toiminta-avustuksiin, pääomasijoituksiin liikelaitokselle eikä liikelaitoksen palautuksiin kuntayhtymälle.

Liikelaitoksen johtokunnan on päätettävä liikelaitoksen vuoden 2022 talousarviosta (käyttösuunnitelmasta) viimeistään vuoden 2021 loppuun mennessä.

2.4. YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE

Valtiovarainministeriön syksyn talouskatsauksen mukaan keväällä alkanut talouden toipuminen koronaepidemiasta jatkuu syksyllä varsinkin niillä toimialoilla, joita rajoitukset koskivat. Talouskasvun arvioidaan pysyvän vahvana loppuvuonna ja jatkuvan edelleen vuonna 2022. BKT:n arvioidaan kasvavan 2,9 % v. 2022 ja 1,4 % v. 2023.

Kuntien rahoitusaseman arvioidaan heikkenevän vuonna 2021 talouden elpymisestä ja valtion tukitoimista huolimatta. Tähän vaikuttaa mm. koronan hoitoon käytettävät menot, hallitusohjelman mukaiset tehtävämuutokset sekä kunta-alan palkankorotukset. Lisäksi viime ja kuluvalla vuodelta on kertynyt palvelu- ja hoitovelkaa, joiden purkaminen aiheuttaa ylimääräisiä menopaineita.

Vaikka kuntien menojen kasvu hidastuu v. 2022 koronaepidemian helpottaessa, heikkenee kuntien rahoitusasema voimakkaasti, kun määräaikaisten tukitoimien vaikutus pienenee tai päättyy. Kertaluonteiset koronatuotot eivät ratkaise kuntatalouden rakenteellista tulojen ja menojen epätasapainoa, joka on seurausta väestön ikääntymisen aiheuttamasta sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvupaineesta ja työkäisten määrän vähenemisestä.

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle.

Kuntatalouden toimintamenojen arvioidaan Kuntaliiton ennusteen mukaan kasvavan vuonna 2022 2,4 %, mikäli koronapandemian hoitoon vaadittavat lisäpanostukset poistuvat. Koronan osalta tilanne on kuitenkin epävarmaa ja kuluvalta vuodelta siirtyy mm. terveydenhuollon hoitojonoja ensi vuodelle. Myös sote-uudistukseen liittyvät muutuskustannukset lisäävät menopaineita.

Väestön ikääntymisen luomat paineet kohdistuvat erityisesti kuntatalouteen, koska kunnat kantavat tällä hetkellä vastuun sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista. Taantuma puolestaan supistaa verotuloja entisestään, joten kuntien tilanne jatkuu vaikeana.

Sosiaali- ja terveysalan henkilöstöä tarvitaan tulevina vuosikymmeninä lisää ikääntyneiden määrän kasvaessa, mikäli palvelujen tuottavuus ei kasva nopeammin kuin palvelujen kysyntä ja tarve. Samaan aikaan työkäinen väestö supistuu, jolloin sosiaali- ja terveystalouden tuottaminen vaatii entistä suuremman osuuden koko talouden niukkenevista työikäisistä. Työvoiman tarjonta on jo ongelma joissakin toimialan ammateissa varsinkin alueellisesti.

2.5. KUNTAYHTYMÄN TALOUS

2.5.1. TULOSSUUNNITELMA

2.5.1.1. TOIMINTATUOTOT

Talousarviossa toimintatuottojen arvioidaan kertyvän yhteensä 88 521 153 euroa. Toimintatuottoihin sisältyy jäsenkuntien maksuosuuksia 78 314 498 euroa. Jäsenkuntien maksuosuudet jakaantuvat seuraavasti:

	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	Tarkistettu TA 2021	TA 2022	Muutos 2021/2022	
					€	%
Kannonkoski	6 330 156	6 771 070	6 926 070	7 196 896	270 826	3,9
Karstula	16 797 005	17 996 749	17 726 749	18 061 206	334 457	1,9
Kivijärvi	5 465 338	5 702 801	5 602 801	5 463 801	-139 000	-2,5
Kyyjärvi	5 846 765	5 909 083	5 809 083	5 812 391	3 308	0,1
Saarijärvi	39 332 619	40 731 027	41 046 027	41 780 209	734 182	1,8
Yhteensä	73 771 883	77 110 730	77 110 730	78 314 503	1 203 773	1,6
josta koronavarauus		2 400 000	1 200 000	0		
Muutos ilman koronavarauusta		74 710 730	75 910 730	78 314 503	2 403 773	3,2

Muut toimintatuotot ovat yhteensä 10,2 milj. euroa. Tulot kasvavat 1,8 %. Tulojen kasvu johtuu asiakasmäärän kasvusta.

2.5.1.2. TOIMINTAMENOT, RAHOITUSKULUT JA POISTOT

SoTe kuntayhtymän vuoden 2022 palveluiden järjestämiseen varatut toimintamenot ml. rahoituskulut, poistot ovat yhteensä 88 521 153 euroa. Menot kasvavat vuoden 2021 tarkistetun talousarvion tasosta 1,6 %.

Erikoissairaanhoidon osuus toimintamenoista on 21 536 341 euroa. Erikoissairaanhoidon menot kasvavat vuoden 2021 talousarvion tasosta 10,6 prosenttia. Varsinaisen erikoissairaanhoidon ja ensihoidon määrärahavaraus on tehty sairaanhoitopiirin talousarvion mukaan. Erikoissairaanhoidon kustannuksiin sisältyy ensihoidon ja sairaankuljetuksen kustannuksia yhteensä 858 000 euroa, varsinaisen erikoissairaanhoidon menoja 20 571 000 ja Saarikassa toteutetun erikoissairaanhoidon menoja 97 530 euroa. Sairaanhoitopiiri siirtyi vuonna 2019 kiinteään laskutukseen, joten varsinaisen erikoissairaanhoidon ja ensihoidon osalta menot tulevat toteutumaan talousarviovarauksen mukaisesti.

2.5.1.3. TILIKAUDEN TULOS

Vuoden 2022 talousarvion mukaan tilikauden tulos on 0 euroa.

2.5.2. RAHOITUSSUUNNITELMA

2.5.2.1. KÄYTTÖOMAISUUSINVESTOINNIT

Talousarviovuoden aikana mahdollisesti toteutettaviin käyttöomaisuusinvestointeihin varataan määrärahat Saarikan talousarviossa

2.5.2.2. KASSAVIRTA

Talousarvion mukainen varsinaisen toiminnan kassavirta hoidetaan rahoitussuunnitelmassa kuukausittain kunnilta ennakoon laskutettavilla kuntien maksuosuuksilla ja tarvittaessa lyhytaikaisella lainalla

2.5.3. TALOUSARVION SITOVUUS

Yhtymävaltuuston alaisten toimielinten ja viranhaltijoiden on noudatettava yhtymävaltuuston hyväksymää talousarviota vuonna 2022. Yhtymävaltuustoon nähden sitovina tasoina ovat

- Hallinto
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut
- Arjen tuen palvelut
- Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut
- Erikoissairaanhoidon palvelut

Yhtymävaltuustoon nähden sitovia ovat palvelualueiden toiminnalliset tavoitteet sekä tilikauden yli/alijäämä.

Talousarviovuoden ja taloussuunnitelmavuosien tulos- ja rahoituslaskelmat ovat informaatiota SoTen taloudesta eivätkä ne ole sitovia talousarvion osia.

Tässä talousarviossa em. sitovuustasoina asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet toimivat SoTen palvelutilauksena. SoTen ensisijaisena palveluiden tuottajana toimii Saarikka. SoTen

yhtymähallitus voi päättää palveluiden kilpailutuksista yhtymävaltuuston vahvistaman palveluiden järjestämissuunnitelman sekä tämän talousarvion määrärahojen ja tavoitteiden pohjalta.

Yleishallinnon ja tukipalveluiden kustannukset vyörytetään palveluille. Palveluiden hinnoittelun ja hinnoitteluun liittyvien vyörytysten lähtökohta on, että ao. kustannukset voidaan kohdentaa myös kunnittain käytön suhteessa.

Yksityiskohtaisemmat ohjeet talousarvion täytäntöönpanosta ja seurannasta antaa tarvittaessa yhtymähallitus.

Liikelaitoksen johtokunnan tulee vahvistaa talousarvio/käyttösuunnitelma hyväksytyn talousarvion mukaiseksi tavoitteiden ja määrärahojen osalta.

Yhtymävaltuustolle laaditaan osavuosisikatsaukset tilanteista 31.4. ja 31.8. Osavuosisikatsauksissa raportoidaan taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuma ko. toteutumakausilta. SoTen talouden ja toiminnan toteutumisesta raportoidaan yhtymähallitukselle kuukausittain. Yhtymähallitus voi päättää myös kunnittaisten kustannusten toteutumisen osavuosisikatsausrytmitystä tiuhemmasta raportoinnista.

2.6. KUNTAYHTYMÄN TALOUS 2022

2.6.1. TULOS- JA RAHOITUSLASKELMAT 2022

Tuloslaskelmassa ja tulossuunnitelmassa vuoden 2022 toimintatulot ja -menot on arvioitu niin, että kuntien maksusuudet nousevat 1,6 prosentilla. Toiminta siirtyy hyvinvointialueelle 1.1.2023, joten tulossuunnitelmassa ei vuosia 2023-24 ole esitetty. Palvelujen kysynnän arvioidaan edelleen kasvavan, joten talousarvion toteuttaminen edellyttää palvelurakenteen edelleen kehittämistä, palveluiden tuotantotapojen tehostamista ja tuotannon hajauttamista sekä hoiva- ja hoitovastuun jakamista aikaisempaa enemmän palveluja tarvitsevien omaisille ja lähiyhteisöille.

Rahoitussuunnitelma perustuu edellä mainittuun tulossuunnitelmaan. Tulossuunnitelman mukaisesta kuntayhtymän toiminnasta aiheutuvat nettomenot rahoitetaan kuntien maksusuuksilla.

Tulossuunnitelma ja rahoitussuunnitelma on esitetty luvussa 4

3 KÄYTTÖTALOUSOSA

Käyttötalousoosassa esitetään tavoitteet ja määrärahat sitovuustasoittain.

3.1 Hallinto

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHAT

SoTen ja Saarikan hallinto	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	Tarkistettu TA 2021	TA 2022	Muutos 2021/2022	
					€	%
Toimintatuotot	73 920 048	77 280 090	77 280 090	78 493 799	1 213 709	1,6
Toimintakulut	-3 260 630	-5 400 310	-4 400 310	-2 984 119	1 416 191	-32,2
TOIMINTAKATE	70 659 418	71 879 780	72 879 780	75 509 680	2 629 900	3,6
Poistot ja arvonalentumiset	-54 521	-45 641	-45 641	-8 730	36 911	-80,9
Rahoituserät	-3 731	0	0	-12	-12	
Laskennalliset erät	2 939 200	2 727 098	2 727 098	2 630 679	-96 419	-3,5
Tilikauden yli/alijäämä	73 540 367	74 561 237	75 561 237	78 131 617	2 570 380	3,4

koronakust. 21 sis hallintoon

3.2 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHAT

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	Tarkistettu TA 2021	TA 2022	Muutos 2021/2022	
					€	%
Toimintatuotot	308 989	273 603	273 603	289 610	16 007	5,9
Toimintakulut	-6 771 992	-7 209 512	-7 209 512	-6 993 094	216 418	-3,0
TOIMINTAKATE	-6 463 003	-6 935 909	-6 935 909	-6 703 484	232 425	-3,4
Poistot ja arvonalentumiset	0	-14 698	-14 698	-23 143	-8 445	57,5
Laskennalliset erät	-335 637	-299 984	-299 984	-282 442	17 542	-5,8
Tilikauden yli/alijäämä	-6 798 640	-7 250 591	-7 250 591	-7 009 069	241 522	-3,3

Toiminnan kuvaus ja talousarvion perustelut

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelukokonaisuuteen kuuluvat neuvola- koulu- ja opiskelupalvelut, perhe- ja sosiaalipalvelut sekä terapiapalvelut.

Neuvola- koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluihin kuuluvat äitiysneuvolan, lastenneuvolan ja perhesuunnitteluneuvolan sekä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon palvelut. Palveluilla ylläpidetään ja edistetään alueen väestön terveyttä ja toimintakykyä sekä sairauksien ennalta ehkäisyä yhdessä kuntien eri hallinnonalojen, kolmannen sektorin ja erikoissairaanhoidon kanssa sekä tuetaan väestön valmiuksia edistää omaa terveyttään. Neuvolapalvelut järjestetään lähipalveluna Kannonkosken, Karstulan, Kivijärven, Kyyjärven ja Saarijärven terveysasemilla ja koulu- ja opiskelupalvelut kouluilla. Kesäsulkujen aikoina äitiysneuvolapalvelut tarjotaan Karstulan ja Saarijärven neuvoloissa.

Perhe- ja sosiaalipalveluihin kuuluvat lapsiperheiden sosiaalipalvelut (lastenvalvojan palvelut, lapsiperheiden kotipalvelu, perhetyö, perhesosiaalityö ja lastensuojelu) ja aikuisten sosiaalipalvelut (täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuki, päihdetyö, kuntouttava työtoiminta ja sosiaalinen kuntoutus ja aikuissosiaalityö). Sekä lapsiperheiden sosiaalityöhön että aikuisten sosiaalityöhön sisältyy asiakkaiden yleinen ohjaus ja neuvonta sekä ehkäisevä sosiaalityö, joilla pyritään asiakkaiden tilanteiden kohentamiseen suurempien ongelmien välttämiseksi. Sosiaalityöntekijän vastaanotto järjestetään lähipalveluna kuntien toimipisteissä tarpeenmukaisesti.

Talousarvioon sisältyy 710 000 euron määrärahavaraus ennakoituihin uusiin lastensuojelun perhe- ja/tai laitoshoidon tarpeisiin.

Terapiapalveluihin kuuluvat perheneuvolan, terveyskeskuspsykologien, terveyskeskuspuheterapeutin ja lasten ja nuorten toimintaterapian palvelut sekä kriisityö. Perheneuvolan toimipiste on Saarijärvellä. Sivuvastaanottoja järjestetään tarpeen mukaan muissa kunnissa. Terveyskeskuspsykologin palvelut järjestetään pääosin Saarijärven toimipisteessä. Puheterapeutin palveluja järjestetään sekä Karstulan että Saarijärven toimintapisteissä. Toimintaterapeutin toimipiste on Saarijärvellä. Toimintaterapiapalveluissa tarjotaan palveluita tarpeen mukaan myös muissa kunnissa. Kriisityön palvelut tuottaa Kriisikeskus Mobile.

Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen palveluiden järjestämisessä voidaan huomioida palvelutarpeisiin liittyviä kuntakohtaisia erityistarpeita sekä kuntien asettamia talouden sopeuttamistavoitteita. Tämä voi näkyä esimerkiksi alueellisina painoituksina ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palveluiden järjestämisessä sekä alueellisina eroina palveluiden saatavuudessa ja saavutettavuudessa.

1. Asiakaslähtöiset palvelut vahvistavat hyvinvointia			
Strateginen tavoite 1: Asiakkaiden terveyttä, hyvinvointia ja elämänhallintaa vahvistetaan ajantasaisen tiedon pohjalta, Strateginen tavoite 2: Asiakkaat saavat tarvitsemansa palvelut asiakaslähtöisesti, esteettömästi ja oikea-aikaisesti ja asiakkaat ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun, Strateginen tavoite 3: Painopistettä siirretään asteittain korjaavista toimenpiteistä ennaltaehkäisyyn.			
Tavoitteet vuodelle 2022	Keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	Tavoitetaso / mittarit	Arviointi / tila
Neuvola-koulu- ja opiskeluterveydenhuollon asiakkaat saavat tarvitsemansa palvelut asiakaslähtöisesti ja oikea-aikaisesti.	Terveydenhoitaja- ja lääkäripalvelut ovat riittävät ja vastaavat asiakkaiden tarpeita	THL:n asiakastytyväisyyskyselyt ja kouluterveyskyselyt	Aloittamatta
Lasten ja perheiden palvelujen kehittäminen asiakaslähtöisesti ja ennalta ehkäisevästi	Perhekeskusten kehittäminen	Toiminta on saatu käyntiin vuoden 2022 loppuun mennessä	Aloittamatta
Lapsi- ja perhepalveluiden toimintamallit ovat ennaltaehkäiseviä	Lapset puheeksi toimintamalli	Vuoden aikana perhesosiaalityössä ja lastensuojelussa olleiden asiakkaiden määrä (läpivirtaus), huostassa olevien lasten ja nuorten määrä	Aloittamatta
Asiakaslähtöinen, oikea-aikainen ja ennalta ehkäisevä lastensuojelutyö	Lastensuojelun systeminen toimintamalli (kohtaaminen, kuuleminen, luottamus, syvempi ymmärrys tilanteesta ja avun tarpeesta, ratkaisun pohtiminen yhdessä)	Systemisen työskentelyn asiakkaiden määrä. Niiden tiimien lukumäärä vuoden aikana, missä asiakas on paikalla	Aloittamatta
Asiakaslähtöisyys, oikea-aikaisuus ja ennalta ehkäisy palvelutarpeen arvioinnissa perhe- ja sosiaalipalveluissa	Palvelutarpeen arvioinnin tekeminen monitoimijaisesti. (ohjaa asiakaslähtöisyyteen, vahvistaa osallisuutta, yhteen sovittaa palvelut, auttaa palvelutarpeiden tunnistamisessa ja arvioinnissa)	Monitoimijaisesti toteutettujen palvelutarpeen arviointien määrä	Aloittamatta
Asiakaslähtöisyys ja ennalta ehkäisy aikuisten sosiaalipalveluissa	Asiakkaiden taloudellisen kyvykkyyden vahvistaminen (talousneuvola)	Asiakasmäärät	Aloittamatta
Terapiapalveluissa asiakkaat saavat tarvitsemansa palvelut ja oikea-aikaisesti	Hoitotakuun toteuttaminen	Hoitotakuun toteutuminen	Aloittamatta
2. Monimuotoiset palvelut tukevat kestävä kehitystä			
Strateginen tavoite 4: Palvelut tuotetaan palveluiden myöntämiskriteereiden mukaisesti, Strateginen tavoite 5: Palvelupolut on kuvattu ja yhteistyö toimii sujuvasti asiakkaiden parhaaksi., Strateginen tavoite 6: Asiakkailla on mahdollisuus vaikuttaa tarvitsemiensa palveluiden suunnitteluun, sisällön määrittelyyn, toteuttamistapoihin ja tuottajien valintaan., Strateginen tavoite 7: Palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa huomioidaan kestävä kehitys			
Tavoitteet vuodelle 2022	Keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	Tavoitetaso / mittarit	Arviointi / tila

Myöntämiskriteerit neuvola- koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa	Terveystieteiden ja valtionneuvoston asetuksen mukaiset terveydenhoitajan ja lääkärin tarkastukset toteutuvat	Pegasoksesta saatavat Tilastot (Spat)	Aloittamatta
Terapiapalvelut, palvelupolut	Eri palveluiden palvelupolut kuvataan	Palvelupolut on kuvattu ja ne löytyvät Saarikan nettisivuilta	Aloittamatta
Perhe- ja sosiaalipalvelut, palvelupolut	Eri palveluista laaditut palvelupolut päivitetään	Palvelupolut on päivitetty ja ne löytyvät Saarikan nettisivuilta	Aloittamatta
Asiakkaan mahdollisuus vaikuttaa tarvitsemiensa palveluiden suunnitteluun ja sisältöön perhe- ja sosiaalipalveluissa	Käytetään asiakaslähtöisiä toimintamalleja; lapset puheeksi neuvonpito, palvelutarpeen arviointi, systeeminen lastensuojelu, aikuissosiaalityön voimavara-asiakasprosessi	Asiakasmäärät	Aloittamatta
Kestävä kehitys hyt:n palvelualueella	Monitoimijaisuus palvelutarpeen arvioinnissa. Tuunaukset aikuisten sosiaalityössä	Toteutettujen tuunaukset määrä Monitoimijaisesti toteutettujen palvelutarpeen arviointien määrä	Aloittamatta

3. Palvelut tuotetaan vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti

Strateginen tavoite 3: Painopistettä siirretään asteittain korjaavista toimenpiteistä ennaltaehkäisyyn.,
 Strateginen tavoite 4: Palvelut tuotetaan palveluiden myöntämiskriteereiden mukaisesti,
 Strateginen tavoite 8: Kuntien kustannukset ovat oikein mitoitettuja suhteessa palvelutarpeeseen

Tavoitteet vuodelle 2022	Keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	Tavoitetaso / mittarit	Arviointi / tila
Ennaltaehkäisy lasten ja perheiden palveluissa	Lapset puheeksi toimintamalli	Pidettyjen neuvonpitojen määrä	Aloittamatta
Vaikuttavuus perhe- ja sosiaalipalveluissa	Palvelutarpeen arvioinnin tekeminen monitoimijaisesti. (ohjaa asiakaslähtöisyyteen, vahvistaa osallisuutta, yhteen sovittaa palvelut, auttaa palvelutarpeiden tunnistamisessa ja arvioinnissa)	Kuinka monen tahon kanssa on sovittu monitoimijaisesta työskentelystä	Aloittamatta
Perhetyön vaikuttavuus	Perhetyön porrasteisuus; intensiivisyydeltään ja kestoltaan oikeanlainen palvelu oikeassa kohdassa (yleinen perhetyö, tehostettu perhetyö jne.)	Asiakasmäärät ja niiden muuttuminen eri portailla	Aloittamatta
Terapiapalveluiden vaikuttavuus	Tarvittavien tutkimusmenetelmien käyttäminen asiakastyössä	Asiakkaat ovat saaneet oikeat ja tarvittavat diagnoosit	Aloittamatta

4. Yhdessä toimiminen on voimavara

Strateginen tavoite 1: Asiakkaiden terveyttä, hyvinvointia ja elämänhallintaa vahvistetaan ajantasaisen tiedon pohjalta,

Strateginen tavoite 3: Painopistettä siirretään asteittain korjaavista toimenpiteistä ennaltaehkäisyyn.,

Strateginen tavoite 5: Palvelupolut on kuvattu ja yhteistyö toimii sujuvasti asiakkaiden parhaaksi.,

Strateginen tavoite 6: Asiakkailla on mahdollisuus vaikuttaa tarvitsemiensa palveluiden suunnitteluun, sisällön määrittelyyn, toteuttamistapoihin ja tuottajien valintaan.,

Strateginen tavoite 7: Palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa huomioidaan kestävä kehitys

Tavoitteet vuodelle 2022	Keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	Tavoitetaso / mittarit	Arviointi / tila
--------------------------	---	------------------------	------------------

Yhteistyötä tehdään palvelualueen sisällä ja palvelualueiden välillä asiakastilanteissa, missä se on tarpeellista	Aina tarkastellaan, onko yhteistyö asiakkaan tilanteessa tarpeen. Tarvittaessa tehdään yhteinen asiakassuunnitelma.	Yhteistyön toimintamallit on selkeästi määritelty	Aloittamatta
Palvelualue osallistuu hyvinvointialueen rakentamiseen	Ollaan mukana maakunnallisissa hankkeissa ja työpajoissa tuomassa kokemusta, asiantuntemusta ja osaamista	Hankkeet ja työpajat, joihin palvelualueelta on osallistuttu	Aloittamatta

3.3 Arjen tuki

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHAT

Arjen tuen palvelut	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	Tarkistettu TA 2021	TA 2022	Muutos 2021/2022	
					€	%
Toimintatuotot	7 397 744	6 989 184	6 989 184	7 133 624	144 440	2,1
Toimintakulut	-36 754 171	-37 314 525	-38 114 525	-39 171 843	-1 057 318	2,8
TOIMINTAKATE	-29 356 428	-30 325 341	-31 125 341	-32 038 219	-912 878	2,9
Laskennalliset erät	-1 220 048	-1 208 738	-1 208 738	-1 192 537	16 201	-1,3
Tilikauden yli/alijäämä	-30 576 476	-31 534 079	-32 334 079	-33 230 756	-896 677	2,8

Toiminnan kuvaus ja talousarvion perustelut

Arjen tuen palvelukokonaisuuteen kuuluvat palveluohjaus, ikäihmisten varhaisen tuen palvelut, koti- ja asumispalvelut ja vammaispalvelut.

Palveluohjauspalveluihin sisältyvät yleinen neuvonta ja asiakkaiden ohjaaminen, asiakkaiden palvelutarpeen arviointi, päätökset palveluiden antamisesta ja asiakkaan sijoittaminen eri palveluihin ja palveluyksiköihin sekä päätökset asiakasmaksuista. Palveluohjauspalveluja voidaan toteuttaa erillisenä palveluna sekä osana muita SoTen järjestämiä palveluja. Palveluohjauksen palvelut järjestetään puhelimitse sekä lähipalveluna asiakkaiden arkiympäristöissä. Palvelut tuotetaan pääsääntöisesti Saarikan toimintana.

Ikäihmisten varhaisen tuen palveluilla edistetään ikääntyvien toimintakykyä ja kotona pärjäämistä sekä tuetaan omaishoitajien jaksamista. Palveluja ovat erilaiset tilaisuudet ja tapahtumat, vertaisryhmätoiminta, päivätoiminta, aivoterveystuen vahvistaminen ja hoito, terveystarkastukset ja hyvinvointia tukevat kotikäynnit. Varhaisen tuen palveluja voidaan toteuttaa erillisinä palveluina sekä osana muita SoTen ja/tai jäsenkuntien järjestämiä palveluja.

Koti- ja asumispalveluita järjestetään aikuisen vammaisen, sairaan tai ikääntyneen henkilön tai perheen päivittäisen pärjäämisen tueksi niin, että jokaisella olisi mahdollisuuksien mukaan turvallinen ja toimiva arki ja sopiva asuinympäristö joko omassa kodissa tai asumispalveluyksikössä. Palvelukokonaisuuteen kuuluvat kotiin annettavat palvelut, asumispalvelut sekä perhe- ja omaishoito.

Vammaispalvelut sisältävät vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja tukitoimet, kotiin tukemisen tiimin, toimintakeskuspalvelut, asumispalvelut sekä laitoshoidon. Vammaispalvelulain perusteella myönnettävät palvelut ovat kuntoutusohjaus, sopeutumisvalmennus, kuljetuspalvelut, tulkkipalvelut, päivätoiminta, henkilökohtainen apu sekä palveluasuminen ja taloudelliset tukitoimet. Taloudellisia tukitoimia ovat mm. asunnon muutostyöt sekä asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet, päivittäisessä suoriutumisessa tarvittavat välineet, koneet ja laitteet sekä ylimääräiset vaate- ja erityisravintokustannukset. Palveluun sisältyy olennaisena osana palvelujen ja tukitoimien myöntämiseen liittyvän ohjaus ja neuvonta.

Arjen tuen palveluiden järjestämisessä voidaan huomioida palvelutarpeisiin liittyviä kuntakohtaisia erityistarpeita sekä kuntien asettamia talouden sopeuttamistavoitteita. Tämä voi näkyä esimerkiksi alueellisina painotuksina ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palveluiden järjestämisessä sekä alueellisina eroina palveluiden saatavuudessa ja saavutettavuudessa.

1. Asiakslähtöiset palvelut vahvistavat hyvinvointia			
Strateginen tavoite 1: Asiakkaiden terveyttä, hyvinvointia ja elämänhallintaa vahvistetaan ajantasaisen tiedon pohjalta, Strateginen tavoite 2: Asiakkaat saavat tarvitsemansa palvelut asiakslähtöisesti, esteettömästi ja oikea-aikaisesti ja asiakkaat ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun, Strateginen tavoite 3: Painopistettä siirretään asteittain korjaavista toimenpiteistä ennaltaehkäisyyn.			
Tavoitteet vuodelle 2022	Keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	Tavoitetaso / mittarit	Arviointi / tila
Muistiasiakkaiden varhainen tuki toimii ja heille on tarjolla riittävästi tukea	Kuntalaisilla matala kynnyksellä yhteyttä aivoterveystyöryhmän liittyvissä asioissa Muistipolku ja prosessit on päivitetty ja toimivat	Muistipolku on päivitetty ja muistipoliklinikan toiminta on kuvattu ja toimijoiden tiedossa Muistikoordinaattorin asiakkaat Muistikoordinaattorin käynnit Muistikotikuntoutusasiakkaat Muistikotikuntoutuskäynnit	Aloittamatta
Kotona asuminen on ensisijaisena tavoitteena	Kotihoitoa on riittävästi saatavilla palveluidenmyöntämisen kriteerit täyttävillä asiakkaille (jatkuvan palvelutarpeenarvioinnin käytännöt) Etäteknologian täysimääräinen hyödyntäminen (vacs2, lääkerobotit, etäkäynnit) Kotikuntoutusta asiakastarpeen mukaisesti saatavilla kotikäynteinä ja etäkuntoutuksena Kotiin annettava perhehoito	93 % 75-vuotiaista asuu kotona Lääkeautomaattiasiakkaat/käynnit Etäkotikäyntiasiakkaiden määrä/käynnit Kuntouttavat kotikäynnit Kotiin annettavan perhehoidon asiakasmäärä	Aloittamatta
Asiakkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja elämänhallinnan vahvistaminen sekä panostaminen ennaltaehkäisyyn	Ajantasaiset ja elämäntilanteesta lähtevät, konkreettiset tavoitteet sisältävät palvelu- ja hoitosuunnitelmat Omissa vammaispalveluiden yksiköissä toiminnan suunnittelu ja toteutus on asiakslähtöistä Vammaispalvelujen kotiin tukemisen tiimin toiminnan edelleen kehittäminen Toteutetaan Einarintien asuntolan rakennemuutos	Palvelu- ja hoitosuunnitelmien laatiminen ja päivittäminen omavalvontasuunnitelman mukaa: vammaispalvelut, mielenterveys- ja päihdekuntoutajat, ikäihmisten kotihoito, asumispalvelut Asiakkaat otetaan mukaan palvelutarpeenarviointiin ja suunnittelemaan omia palvelujaan Vammaispalveluiden kotiin tukemisen tiimin asiakasmäärä Niiden vammaisasiakkaiden määrä, joiden siirtyminen ostopalveluihin pystyttiin välttämään tai ajankohtaa siirtämään	Aloittamatta

	Mielenterveys- ja päihdekuntoutujia tuetaan kotiin ja sinne on riittävästi palveluita tarjolla	Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien määrä, jotka ovat pystyneet siirtymään pois asumispalveluista kotiin, sinne tarjottavien palveluiden avulla	
Palvelujen oikea-aikaisuus ja asiakaslähtöisyys	Ikäihmisten palveluohjauksessa kootaan tietopaketti, mikä sisältää tietoa palveluista, Kelan etuuksista jne.	Tietopaketti on saatavilla Saarikan nettisivuilla ensimmäisellä vuosikolmanneksella 2022	Aloittamatta

2. Monimuotoiset palvelut tukevat kestävästä kehitystä

Strateginen tavoite 4: Palvelut tuotetaan palveluiden myöntämiskriteereiden mukaisesti,
 Strateginen tavoite 5: Palvelupolut on kuvattu ja yhteistyö toimii sujuvasti asiakkaiden parhaaksi.,
 Strateginen tavoite 6: Asiakkailla on mahdollisuus vaikuttaa tarvitsemiensa palveluiden suunnitteluun, sisällön määrittelyyn, toteuttamistapoihin ja tuottajien valintaan.,
 Strateginen tavoite 7: Palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa huomioidaan kestävä kehitys

Tavoitteet vuodelle 2022	Keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	Tavoitetaso / mittarit	Arviointi / tila
Arjen tuen palvelupolut on kuvattu, ovat yhteistyökumppaneiden tiedossa ja löytyvät nettisivuilta	Kuvataan Arjen tuen yksiköiden palvelupolut, jotka ovat kuntalaisten nähtävillä eri muodoissaan (mahdollisuuksien mukaan myös esittelyvideoina).	Vammaispalveluiden palvelupolut kuvattu 30.6.2022 mennessä Kotihoidon palvelupolut kuvattu 31.8.2022 mennessä Asumispalveluiden palvelupolut on kuvattu 31.8.2022 mennessä	Aloittamatta
Asiakkaiden vaikutusmahdollisuudet	Valintojen mahdollistaminen asiakkaille	Asiakas on aina läsnä palvelusuunnitelmien tekemisessä ja päivittämisessä. Asiakkaalla on mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua häntä koskeviin valintoihin	
Kaikessa toiminnassa huomioidaan kestävä kehitys	Palveluissa huomioidaan kestävä kehitys, ekologisuus ja teknologian edelläkävijyys Yksityisten palveluntuottajien lisääntyminen Saarikan alueen kunnissa kotiin annettavissa palveluissa	Käytössä oleva etäteknologian monimuotoisuuden lisääminen Yksityisten palveluntuottajien määrän kehittyminen	Aloittamatta

3. Palvelut tuotetaan vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti

Strateginen tavoite 3: Painopistettä siirretään asteittain korjaavista toimenpiteistä ennaltaehkäisyyn.,
 Strateginen tavoite 4: Palvelut tuotetaan palveluiden myöntämiskriteereiden mukaisesti, Strateginen tavoite 8: Kuntien kustannukset ovat oikein mitoitettut suhteessa palvelutarpeeseen

Tavoitteet vuodelle 2022	Keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	Tavoitetaso / mittarit	Arviointi / tila
Vähän palvelua tarvitsevien ohjaaminen omahoitoon ja kevyisiin tukipalveluihin ikäihmisten palveluissa	Asiakkaita vähäisen tai kohtalaisen avun tarpeessa olevat asiakkaat ohjataan kevyempiin palveluihin (RAI toimintakyvyn arviointi) Palveluasumisen arviointi toteutetaan moniammatillisessa Matti-	Alle 16 % kotihoidon asiakkaista kuuluu toimintakyvyltään vähäisen tai kohtalaisen avun mukaiseen luokkaan RAI toimintakyvyn arviointi käytössä kaikissa yksiköissä Palveluidenmyöntämiskriteereissä hyödynnetään RAI- toimintakyvyn arviointia	Aloittamatta

	tiimissä (hyödynnetään RAI-toimintakyvyn arviointia)		
Kaikki asiakkaat on arvioitu RAI toimintakykymittarilla vähintään yhden kerran kesään 2022 mennessä ikäihmisten palveluissa	RAI:n käyttöönotto ja sen hyödyntäminen Arjen tuen palveluissa vuonna 2022	RAI asiakkaiden toimintakyvyn arviointijärjestelmä otettu käyttöön Uusissa palveluiden myöntämiskriteereissä hyödynnetään RAI toimintakyvyn arviointijärjestelmää	Aloittamatta
Palveluiden kehittämisessä huomioidaan vaikuttavuuden lisäksi taloudellinen näkökulma	Asiakaslähtöisyyden lisäksi haetaan perusteltuja ja kestäviä ratkaisuja huomioiden uudet innovaatiot ja digitaaliset vaihtoehdot toiminnan järjestämisessä	Selvitetään, mitä digitaalisia ratkaisuja on mahdollista ottaa käyttöön vammaispalveluissa	Aloittamatta
Erikoissairaanhoidon palvelujen tarpeeseen vaikuttaminen (kuntoutusohjaus ja kehitysvammaneurolakäynnit) vammaispalveluissa	Saarikassa toimivan moniammatillisen erikoisosaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen vammaispalveluissa (Avainryhmä)	Avain-ryhmän asiakasmäärä	Aloittamatta

4. Yhdessä toimiminen on voimavara

Strateginen tavoite 1: Asiakkaiden terveyttä, hyvinvointia ja elämänhallintaa vahvistetaan ajantasaisen tiedon pohjalta,

Strateginen tavoite 3: Painopistettä siirretään asteittain korjaavista toimenpiteistä ennaltaehkäisyyn.,

Strateginen tavoite 5: Palvelupolut on kuvattu ja yhteistyö toimii sujuvasti asiakkaiden parhaaksi.,

Strateginen tavoite 6: Asiakkailla on mahdollisuus vaikuttaa tarvitsemiensa palveluiden suunnitteluun, sisällön määrittelyyn, toteuttamistapoihin ja tuottajien valintaan.

Tavoitteet vuodelle 2022	Keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	Tavoitetaso / mittarit	Arviointi / tila
Kuntalaisten ja palveluiden piirissä olevien asiakkaiden toimintakyvyn vahvistaminen ja ylläpitäminen	Asiakkaat (kotihoito, aspa) ulkoilevat vähintään 1x viikko yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, Kuntokartoituspäivät, tiedottaminen ajankohtaisista teemoista 2x/vuosi/kunta Palveluohjauksen ja kolmannen sektorin yhteistyön tiivistäminen Yhteistyön tiivistäminen palveluohjauksen ja muiden vastuualueiden kesken. Vammaispalveluissa yhteistyön tärkeyttä pidetään voimakkaasti esillä ja sitä kehitetään eri tahojen kanssa sekä vammaispalveluiden sisällä	Kuntokartoituspäivät 2 x vuosi/kunta Asiakkaiden ulkoilu viikottain Verkostotapaamiset kunnittain vähintään 2-4x/vuosi (kopa+palveluohjaus+ muut tarvittavat tahot) Säännölliset yhteistyöpalaverit Säännölliset yhteistyöpalaverit Säännölliset yhteistyöpalaverit	Aloittamatta
Hyvinvointialueen rakentaminen	Osallistuminen hyvinvointialuetta valmisteleviin työryhmiin	Työryhmiin osallistuminen	Aloittamatta

	<p>Osallistutaan Keski-Suomen Kotona asumisen hankkeen kehittämistoimenpiteiden edistämiseen</p> <p>Saarikan hyvien käytäntöjen ja toimintamallien vieminen Hyvinvointialueen suunnitteluun</p>		
--	---	--	--

3.4 Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHAT

Terveyden ja sairaanhoidon palvelut	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	Tarkistettu TA 2021	TA 2022	Muutos 2021/2022	
					€	%
Toimintatuotot	2 342 078	2 463 570	2 463 570	2 464 120	550	0,0
Toimintakulut	-17 386 369	-17 663 297	-17 863 297	-17 789 049	74 248	-0,4
TOIMINTAKATE	-15 044 291	-15 199 727	-15 399 727	-15 324 929	74 798	-0,5
Poistot ja arvonalentumiset	-24 377	-29 439	-29 439	-24 633	4 806	-16,3
Laskennalliset erät	-1 376 102	-1 204 468	-1 204 468	-1 145 890	58 578	-4,9
Tilikauden yli/alijäämä	-16 444 769	-16 433 634	-16 633 634	-16 495 452	138 182	-0,8

Toiminnan kuvaus ja talousarvion perustelut

Terveyden- ja sairaanhoidon palvelukokonaisuus koostuu väestölle tarjottavista perustason avosairanhoidon ja osastohoidon palveluista. Palveluilla huolehditaan SoTen alueen väestön perusterveydenhuoltoon liittyvästä ohjauksesta, neuvonnasta, erilaisista tutkimuksista ja hoidoista, sekä edistetään alueen asukkaiden toiminta- ja työkykyä sekä itsehoitotaitoja.

Terveyden ja sairaanhoidon vastaanottopalveluihin kuuluvat sairaanhoitajan ja yleislääkärin päivystys- ja ajanvarausvastaanotto sekä laboratorio- ja kuvantamispalvelut. Vastaanottopalvelut tuotetaan pääosin Saarikan omalla toimintana. Saarikan tuottamia palveluja voidaan täydentää hankkimalla esimerkiksi etävastaanottopalveluja markkinoilta. Palveluista peritään yhtymävaltuuston vuosittain vahvistamat palvelumaksut.

- *Sairaanhoitajien vastaanottopalvelut* järjestetään puhelimitse ja muita sähköisiä kanavia käyttäen sekä fyysisesti Saarijärven ja Karstulan terveysasemilla 5 päivänä viikossa, Kannonkosken, Kivijärven ja Kyyjärven terveysasemilla vähintään 2 päivänä viikossa.

- *Lääkärin vastaanottopalvelut* järjestetään ajanvaraukseen perustuen puhelimitse sekä muita sähköisiä kanavia käyttäen ja fyysisesti Saarijärven ja Karstulan terveysasemilla 5 päivänä viikossa, Kannonkosken, Kivijärven ja Kyyjärven terveysasemilla vähintään 2 päivänä viikossa.

- *Laboratoriopalveluihin* liittyvät *näytteenotot* järjestetään Saarijärven ja Karstulan terveysasemilla 5 päivänä viikossa, Kannonkosken, Kivijärven ja Kyyjärven terveysasemilla keskimäärin 2 päivänä viikossa.

- *Kuvantamispalvelut* järjestetään Saarijärven ja Karstulan terveysasemilla. Palvelut ostetaan Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä

- *Lähipäivystys* järjestetään arkisin virka-aikana (klo 8-15) sekä Saarijärven ja Karstulan terveysasemilla, klo 15 – 18 Saarijärven terveysasemalla, iltä- ja yöpäivystys keskussairaalassa klo 18 – 08. Viikonloppuisin lähipäivystys järjestetään lauantaisin ja sunnuntaisin Saarijärven terveysasemalla klo 8 – 15 ja muilta osin päivystys järjestetään keskussairaalassa. Päivystysjärjestelyjä ja päivystysaikoja voidaan tarkentaa maakunnallisten ratkaisujen yhteydessä.

Terveysasemilla toteutetaan sulkuja syys -, joului-, talvi- ja kesälomien aikoina. Sulkujen aikana väestölle tarjotaan kiireellisissä tapauksissa palvelut lähimmällä auki olevalla terveysasemalla.

Karstulan ja Saarijärven terveysasemalla järjestetään sulkuaikoina vähintään päivystysluonteiset vastaanotot.

Lyhytaikaisen osastohoidon palvelut koostuvat aikuisväestölle tarjottavista kansanterveystyön mukaisista perusterveydenhuollon akuuttisairaanhoidon palveluista. Palvelut järjestetään Saarijärven terveysaseman akuuttiosastolla.

Mielenterveyspalvelut koostuvat väestön psykiatrisen erikoissairaanhoidon avohoito- ja asumispalveluista. Palvelut järjestetään pääsääntöisesti Saarijärven ja Karstulan toimipisteissä sekä tarpeen mukaan muiden kuntien terveysasemilla.

Suun terveydenhuollon palvelut sisältävät väestön suun terveyden edistämisen ja suun sairauksien tutkimuksen, ehkäisyn ja hoidon. Palvelut järjestetään lähipalveluna pop up- mallilla kouluilla lapsille ja muilta osin pääosin keskitetysti Karstulan ja Saarijärven terveysasemilla.

Kuntoutusosastohoidon palvelut järjestetään Karstulan terveysasemalla. Osastolla on 20 potilaspaiikkaa.

Kuntoutusosastolla hoidetaan, arvioidaan ja kuntoutetaan neurologisia, ortopedisia ja kirurgisia potilaita sekä asiakkaita, joilla on erilaisia toimintakyvyn alenemisen haasteita. Kuntoutusosaston yhteydessä toimii myös Keski-Suomen keskussairaalan alainen hemodialyysiyksikkö. Yksikkö on keskussairaalan nk. satelliittiyksikkö, jossa hoidetaan hemodialyysihoitoa tarvitsevat potilaat.

Fysioterapia ja kuntoutuspalvelut koostuvat fysioterapiavastaanotto- ja ryhmätoiminnasta, lyhytaikaisosaston fysioterapiasta ja apuvälinepalvelusta ja lääkinnällisestä kuntoutuksesta. Fysioterapiavastaanotto- ja ryhmätoimintaa järjestetään pääsääntöisesti Karstulan ja Saarijärven terveysasemilla. Fysioterapiavastaanottoja toteutetaan myös kotikäynnin apuvälinearvioinneissa, kuntoutussuunnitelmien laadinnassa ja lääkinnällisenä kuntoutuksena. Koululaisten fysioterapiapalvelut toteutetaan kaikissa Saarikan alueen kunnissa isommilla kouluilla. Apuvälinepalvelu palvelee Saarijärven terveysasemalla.

Lääkinnällisen kuntoutuksen fysioterapiaa toteutetaan omana toimintana sekä yksilövastaanottoina ja ryhmätoimintana. Lääkinnällistä kuntoutusta (fysioterapia, toimintaterapia, jalkaterapia ja jalkojen hoito, lymfaterapia) hankitaan myös palveluseteleillä. Lääkinnällisen kuntoutuksen terapioiden myöntäminen perustuu Keski-Suomen sairaanhoitopiirin lääkinnällisen kuntoutuksen terapioiden ja muiden kuntoutustoimenpiteiden myöntämisen kriteereihin. Yksilöllisten apuvälineiden hankintaa varten myönnetään lääkinnällisen kuntoutuksen maksusitoumuksia valtakunnallisten lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteiden mukaisesti.

Terveiden ja sairaanhoidon palveluiden järjestämisessä voidaan huomioida palvelutarpeisiin liittyviä kuntakohtaisia erityistarpeita sekä kuntien asettamia talouden sopeuttamistavoitteita. Tämä voi näkyä esimerkiksi alueellisina painoituksina ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palveluiden järjestämisessä sekä alueellisina eroina palveluiden saatavuudessa ja saavutettavuudessa.

1. Asiakaslähtöiset palvelut vahvistavat hyvinvointia

Strateginen tavoite 1: Asiakkaiden terveyttä, hyvinvointia ja elämänhallintaa vahvistetaan ajantasaisen tiedon pohjalta,

Strateginen tavoite 2: Asiakkaat saavat tarvitsemansa palvelut asiakaslähtöisesti, esteettömästi ja oikea-aikaisesti ja asiakkaat ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun,

Strateginen tavoite 3: Painopistettä siirretään asteittain korjaavista toimenpiteistä ennaltaehkäisyyn.,

Strateginen tavoite 7: Palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa huomioidaan kestävä kehitys

Tavoitteet vuodelle 2022	Keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	Tavoitetaso / mittarit	Arviointi / tila
Tuki- ja liikuntaelinoireiset saavat ajan ensisijaisesti fysioterapeutin suoravastaanotolle hoidon tarpeen arvioinnin pohjalta kolmen vuorokauden sisällä yhteydenotosta	Fysioterapeutin suoravastaanottoaikoja järjestetään päivystyksen yhteyteen arkipäivisin. Päivystyksessä on fysioterapeutin konsultointi mahdollisuus hoidon tarpeen arvion tukena.	Fysioterapeutin suoravastaanottokäynnit lisääntyvät ja tule-potilaiden käynnit lääkärin vastaanotolla vähenevät	Aloittamatta
Asiakkaat saavat tarpeen mukaiset fysioterapian palvelut	Toteutetaan hoitotakuuta fysioterapian palveluissa	Fysioterapeutin vastaanotolle saa ajan kiireettömissä oireissa 3 viikon sisällä yhteydenotosta	Aloittamatta
Palvelulla tuotetaan alueen väestölle terveyshyötyä, ehkäistään kansansairauksia ja niistä aiheutuvia komplikaatioita.	Pitkäaikaissairaiden hoidossa yhtenäiset tavoitteet ja hoitolinjaukset. Terveystyöarvion käyttö päivittäisenä työkaluna ohjaamassa hoitoa. Asiakkaille tehty hoitosuunnitelmat. Laatuverkostoon osallistuminen	Hba1c 2. diabeetikoilla alle 53 mmol/l, (7 %) Diabeetikot, ei kardiovaskulaarisairautta, LDL <2,6	Aloittamatta
Kuntoutuspalveluilla vahvistetaan asiakkaiden toimintakykyä ja arjessa pärjäämistä	Kuntoutusyksikössä kuntoutus järjestetään niin, että siellä kuntoutettavien toimintakyky vahvistuu ja asiakkaat palaavat kuntoutusjakson jälkeen takaisin kotiin tai asumispalveluysikköön	Kuntoutusjakson jälkeen kuntoutujat palaavat omaan kotiin tai pääsevät asumispalveluysikköön Kuntoutusasiakkaiden FIM (muutos)	Aloittamatta
Palvelut ovat asiakkaiden tarpeita vastaavia ja asiakkailla on mahdollisuus vaikuttaa niiden toteuttamiseen	Toiminnassa kiinnitetään erityistä huomiota asiakkaiden hyvään kohteluun, itsemääräämisoikeuden toteutumiseen sekä omaan ja omaisten osallisuuteen hoidon suunnittelussa	Suoritetaan asiakastytytyväisyyskysely puolivuositain yksiköissä	Aloittamatta
Asiakkaat saavat tarvitseman vastaanottopalvelut hoitotakuun mukaisesti.	Hoitotakuun toteuttaminen	Kiireetön vastaanottoaika lääkärille saatavilla (T3) 14 päivän aikana puhelimitse ja 21 päivän aikana vastaanotolla. Sairaanhoidajan vastaanotolle 7 päivän aikana	Aloittamatta
Asiakkaille tarjotaan laadukasta ja turvallista hoitoa kansallisen potilasturvallisuusstrategian mukaisesti.	Edistetään potilasturvallisia toimintatapoja sekä perehdytystä. Yhtenäiset ohjeistukset ja lupakäytännöt potilasturvallisuuteen liittyvissä asioissa (lääketurvallisuus, laiteturvallisuus)	Häipro-raporttien seuranta, vakavien potilasvahinkojen määrä 0	Aloittamatta
Asiakkaat saavat tarvittavat mielenterveyskeskuksen palvelut	Toteutetaan hoitotakuuta mielenterveyden palveluissa	Yhteydensaanti/takaisinsoitto mielenterveystoimistoon saman päivän aikana Saarikan alueella	Aloittamatta
Asiakkaat saavat tarvitsemansa suun terveydenhuollon palvelut	Toteutetaan hoitotakuuta suun terveydenhuollon palveluissa	Ensikontaktin hammashoitolaan puhelimitse alle 5 minuuttia tai takaisin soitto saman päivän aikana. Kiireetön vastaanottoaika hammaslääkärille saatavilla	Aloittamatta

		(T3) 4-6 kk ja suuhygienistille kuukauden aikana Saarikan alueella	
2. Monimuotoiset palvelut tukevat kestäväää kehitystä			
Strateginen tavoite 4: Palvelut tuotetaan palveluiden myöntämiskriteereiden mukaisesti, Strateginen tavoite 5: Palvelupolut on kuvattu ja yhteistyö toimii sujuvasti asiakkaiden parhaaksi., Strateginen tavoite 6: Asiakkailla on mahdollisuus vaikuttaa tarvitsemiensa palveluiden suunnitteluun, sisällön määrittelyyn, toteuttamistapoihin ja tuottajien valintaan.			
Tavoitteet vuodelle 2022	Keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	Tavoitetaso / mittarit	Arviointi / tila
Alueen asukkaille taataan vastaanottojen saatavuutta ja hoidon jatkuvuutta asuinpaikasta riippumatta	Etävastaanottojen järjestäminen videovisiitin ja etädiagnostiikkavälineiden avulla hoitaja-avusteisesti	Etävastaanottojen määrä, vähintään 4 etävastaanottopäivää kuukaudessa	Aloittamatta
3. Palvelut tuotetaan vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti			
Strateginen tavoite 3: Painopistettä siirretään asteittain korjaavista toimenpiteistä ennaltaehkäisyyn., Strateginen tavoite 4: Palvelut tuotetaan palveluiden myöntämiskriteereiden mukaisesti, Strateginen tavoite 8: Kuntien kustannukset ovat oikein mitoitettut suhteessa palvelutarpeeseen			
Tavoitteet vuodelle 2022	Keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	Tavoitetaso / mittarit	Arviointi / tila
Kuntoutusosaston keskimääräistä hoitoaika seurataan. Kotiutusprosessin tehostaminen järjestämällä oikea-aikaiset ja riittävät tukipalvelut	Kotiutusprosessin tehostaminen järjestämällä oikea-aikaiset ja riittävät tukipalvelut	Keskimääräinen hoitoaika	Aloittamatta
Sähköisten kanavien käyttö yhteydenotoissa ja hoidontarpeen arvioinnissa lisääntyy merkittävästi	Omaolon oirearvioita laajennetaan mahdollisimman kattavaksi ja otetaan käyttöön Hyviksen avoin yhteydenottopyyntö sekä lomakkeiden lähetyspalvelu.	Sähköisten yhteydenottojen määrä kasvaa	Aloittamatta
Vastaanotot toteutetaan virtuaalisesti (puhelimitse ja muita sähköisiä kanavia hyödyntäen) silloin, kun asiakkaan tarve ei edellytä toimipaikassa tapahtuvaa tutkimusta tai hoitoa.	Hoidon tarpeen arvioinnin tekeminen ja yhteisten linjausten sopiminen etävastaanotolle soveltuvista asiakkuuksista	Virtuaalivastaanottojen määrän lisääntyminen suhteessa paikan päällä tapahtuviin vastaanottoihin	Aloittamatta
Suun terveydenhuollon asiakkaat saavat oikea-aikaisen palvelun ja oikealta vastaanotolta	Selkeästi kuvatut hoitopolut mm. suuhygienisti, hammaslääkäri	NHG laatu- ja vaikuttavuusmittari	Aloittamatta
Palveluja järjestetään suunnitelmallisesti, ennaltaehkäisevästi ja perusterveydenhuolto painotteisesti	Asiakkaille tehdään hoidon tarpeen arvio, suunnitellaan tarkoituksen mukainen hoitopolku. Terveystyötyarvion avulla resursseja kohdennetaan hoidosta eniten hyötyviin henkilöihin.	Päivystyskäyntien ja ajanvarauskäyntien suhde PTH ja ESH kustannusten suhde	Aloittamatta
Osastohoito järjestetään niin, että potilaan keskimääräinen hoitajakson pituus on korkeintaan 8 vuorokautta		Keskimääräinen hoitoaika enintään 8 vrk	Aloittamatta

4. Yhdessä toimiminen on voimavara

Strateginen tavoite 1: Asiakkaiden terveyttä, hyvinvointia ja elämänhallintaa vahvistetaan ajantasaisen tiedon pohjalta,
 Strateginen tavoite 3: Painopistettä siirretään asteittain korjaavista toimenpiteistä ennaltaehkäisyyn.,
 Strateginen tavoite 5: Palvelupolut on kuvattu ja yhteistyö toimii sujuvasti asiakkaiden parhaaksi.,
 Strateginen tavoite 6: Asiakkailla on mahdollisuus vaikuttaa tarvitsemiensa palveluiden suunnitteluun, sisällön määrittelyyn, toteuttamistapoihin ja tuottajien valintaan
 Strateginen tavoite 7: Palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa huomioidaan kestävä kehitys

Tavoitteet vuodelle 2022	Keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	Tavoitetaso / mittarit	Arviointi / tila
Eri palveluilla on selkeät ja maakunnallisesti yhtenäiset palvelupolut	Asiakkaiden palvelupolut on kuvattu moniammatillisesti ja ne ovat nähtävissä Saarikan sivuilla. Osallistutaan maakunnalliseen kehittäjäverkoston toimintaan.	Palvelupolut nähtävillä Saarikan sivuilla 2022 loppuun mennessä	Aloittamatta
Palliatiivisen hoidon ja saattohoidon laadun parantaminen systemaattisesti	Osallistutaan maakunnalliseen palliatiivisen- ja saattohoidon verkostoon	Kansallisten laatukriteerien toteutuminen	Aloittamatta
Maakunnallisten yhteisten toimintamallien käyttöönotto ja toiminnan sujuvoittaminen uusien työkalujen avulla	Potilaiden siirtopyynnöt Novasta tapahtuvat maakunnallisen UOMA sähköisen järjestelmän kautta	Potilaiden siirtopyynnöistä 100 % tapahtuu Uoman kautta	Aloittamatta
Pitkäaikaissairaiden vastaanotoilla tehdään asiakkuussegmentaatiota sopivan palvelun löytämiseksi	Pitkäaikaissairaiden hoidossa käytetään Suuntima asiakkuussegmentaatio menetelmää ja ohjataan asiakkaat sopivalle asiakkuuspolulle.	Suuntimat tehtynä ainakin hoitovajepotilaille	Aloittamatta

3.5 Erikoissairaanhoito

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHAT

Erikoissairaanhoidon palvelut	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	Tarkistettu TA 2021	TA 2022	Muutos 2021/2022	
					€	%
Toimintatuotot	177 481	135 000	135 000	140 000	5 000	3,7
Toimintakulut	-19 891 445	-19 464 119	-19 464 119	-21 526 530	-2 062 411	10,6
TOIMINTAKATE	-19 713 964	-19 329 119	-19 329 119	-21 386 530	-2 057 411	10,6
Laskennalliset erät	-7 413	-10 986	-10 986	-9 811	1 175	-10,7
Tilikauden yli-/alijäämä	-19 721 377	-19 340 105	-19 340 105	-21 396 341	-2 056 236	10,6

Toiminnan kuvaus ja talousarvion perustelut

Erikoissairaanhoidon palvelut koostuvat yhteistyössä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kanssa järjestettävistä lääketieteen ja hammaslääketieteen erikoisalojen mukaisten sairauksiin ehkäisyyn, tutkimiseen, hoitoon, ensihoitoon, sairaankuljetukseen, päivystykseen ja lääkinälliseen kuntoutukseen kuuluvista terveydenhuollon palveluista. Talousarvion määräraha perustuu sairaanhoitopiirin palvelutarjoukseen.

3. Palvelut tuotetaan vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti

Strateginen tavoite 3: Painopistettä siirretään asteittain korjaavista toimenpiteistä ennaltaehkäisyyn.,
 Strateginen tavoite 4: Palvelut tuotetaan palveluiden myöntämiskriteereiden mukaisesti,
 Strateginen tavoite 8: Kuntien kustannukset ovat oikein mitoitettut suhteessa palvelutarpeeseen

Tavoitteet vuodelle 2022	Keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	Tavoitetaso / mittarit	Arviointi / tila
Asiakkaat pyritään hoitamaan mahdollisimman pitkälle Saarikan omassa toiminnassa			Aloittamatta

3.6 Perusturvaliikelaitos Saarikka

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHAT

SAARIKKA	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	Tarkistettu TA 2021	TA 2022	Muutos 2021/2022	
					€	%
Toimintatuotot	10 370 721	10 014 517	10 014 517	10 197 655	183 138	1,8
Toimintakulut	-83 921 926	-86 906 370	-86 906 370	-88 296 103	-1 389 733	1,6
TOIMINTAKATE	-73 551 204	-76 891 853	-76 891 853	-78 098 448	-1 206 595	1,6
Poistot ja arvonalentumiset	-78 897	-89 778	-89 778	-56 506	33 272	-37,1
Rahoituserät	-3 731	0	0	-12	-12	
Laskennalliset erät	840	3 744	3 744	2 683	-1 061	-28,3
Tilikauden yli/alijäämä	-73 632 992	-76 977 887	-76 977 887	-78 152 283	-1 174 396	1,5

Toiminnan kuvaus ja talousarvion perustelut

Perusturvaliikelaitos Saarikan tehtävänä on tuottaa SoTe kuntayhtymän tilaamat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Saarikka tuottaa palvelut pääsääntöisesti itse sekä hankkii tarvittavia palveluita ostopalveluina yhtymävaltuuston vahvistaman palveluiden järjestämissuunnitelman ja talousarvion puitteista.

Saarikan vuoden 2022 talousarvio muodostuu aikaisemmin tässä talousarviossa valtuuston sitovuustasoiittain määriteltyjen taloudellisten määrärahojen ja tavoitteiden mukaisesti. Näiden lisäksi Saarikan talousarvion määrärahoihin sisältyy määrärahat palvelutuotantoon liittyviin hallinto- ja tukipalveluihin.

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Mittari
Palvelut tuotetaan ja niistä tiedotetaan niin, että alueen asukkaat tietävät mihin otetaan yhteyttä kulloinkin tarvittavan palvelun osalta.	Tiedotteet Nettisivut, fb, omaisviestintä Julkaistut uutisjutut
Palvelut tuotetaan tässä talousarviossa palveluiden määrälle, laadulle, vaikuttavuudelle ja kustannuksille asetettujen tavoitteiden pohjalta.	Talousarvion toteutuminen
Toiminnan tehokkuutta ja tuottavuutta lisätään niin, että palveluiden yksikkö(netto)kustannusten vuosittainen kasvu on pienempää kuin maassa keskimäärin.	Talouden toteutuma
Sähköisen asioinnin lisääminen	Sähköisen asioinnin kanavat ja käyttö
Hyvinvointialueuudistuksen valmisteluun osallistuminen	Osallistuminen aktiivisesti työryhmiin ja valmisteluun

4 TULOS- JA RAHOITUSLASKELMA

TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelma	TP	TA	TA
1000 e	2020	2021	2022
Toimintatulot			
Myyntitulot	75 610	78 619	79 913
Maksutulot	6 609	6 692	6 918
Tuet ja avustukset	177	205	235
Muut toimintatulot	1 751	1 626	1 553
	<u>84 147</u>	<u>87 141</u>	<u>88 619</u>
Valmistus omaan käyttöön			
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-27 188	-29 132	-29 724
Palvelujen ostot	-44 937	-44 036	-47 142
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 676	-4 946	-2 645
Avustukset	-3 486	-3 661	-3 687
Muut toimintamenot	-5 778	-5 278	-5 364
	<u>-84 065</u>	<u>-87 052</u>	<u>-88 563</u>
Toimintakate	83	90	57
Rahoitustulot ja -menot			
Korkotulot	0	0	0
Muut rahoitustulot	7	0	0
Korkomenot	-9		
Muut rahoitusmenot	-1	0	0
	<u>-4</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Vuosikate	79	90	57
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-79	-90	-57
Arvonalentumiset			
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tulot			
Satunnaiset menot			
Tilikauden tulos	0	0	0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)			
Vapaaehtoisten varausten lis. (-) tai väh. (+)			
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)			
Tilikauden yli-/alijäämä	0	0	0
Tavoitteet ja tunnusluvut			
Toimintatulot / Toimintamenot, %	100	100	100
Vuosikate / Poistot, %	100	100	100
Vuosikate, euro/asukas	5	5	3
Kertynyt yli-/alijäämä			
Asukasmäärä vuoden lopussa	16 784	16 528	16 390

TALOUSARVION RAHOITUSOSA

Rahoitusosa 1000 e	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	79	90	57
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korjauserät			
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-79	-90	-57
Rahoitusosuudet investointimenoihin			
Pysyvien vastaavien hyödykk. Luovutustulot			
Toiminnan ja investointien rahavirta	0	0	0
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset			
Antolainasaamisten vähennykset			
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys			
Lyhytaikaisten lainojen muutos			
Oman pääoman muutokset			
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	0	0
Perusturvaliikelaitos Saarikan osuus SoTe kuntayhtymän toimintakatteesta ja vuosikatteesta on 99,7 %.			
Perusturvaliikelaitos Saarikan vaikutus poistojen määrään on 100 %			
Perusturvaliikelaitos Saarikan vaikutus tulokseen on 99,7%			

5 INVESTOINTIOSA

Investoinnit 2022

Tähän talousarvioesitykseen ei sisälly määrärahavaroja investointeihin. Mahdolliset investoinnit on sisällytettävä Saarikan talousarvioon.

LIITTEET

Toimintatilasto

Liitteenä

Kuntajakotaulukko

Liitteenä